

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СХІДНОЇ І СЛОВ'ЯНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ**

Кафедра корейської і японської філології

Курсова робота з японської філології
на тему:

ОСОБЛИВОСТІ РОЗМОВНОЇ ЛЕКСИКИ В ЯПОНСЬКІЙ МОВІ

Студентки групи Пяп 01-19

факультету східної і слов'янської філології

денної форми здобуття освіти

Освітньої програми:

Японська мова і література та переклад,

західноєвропейська мова

Спеціальність 035 Філологія

Спеціалізації 035.069 Східні мови та

літератури (переклад включно),

перша – японська

Введенської Алісії Ростиславівни

Науковий керівник:

Кандидат педагогічних наук,

доцент Свердлова Тетяна Геннадіївна

Національна шкала _____

Кількість балів _____

Оцінка ЄКТС _____

Київ – 2023

Зміст

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. Загальна характеристика розмовної лексики у лінгвістиці	7
1.1. Розмовна лексика як частина лексикології.....	7
1.2. Роль та значення розмовної лексики в японській мові	8
РОЗДІЛ 2. Передумови формування та розвитку японської розмовної лексики ...	11
2.1. Еволюція та адаптація до соціальних та культурних контекстів	11
2.2. Зв'язок зі соціальними факторами	13
РОЗДІЛ 3. Прояв особливих рис японської мови як розмовної лексики.....	18
3.1. Звуконаслідування	18
3.2. Скорочення	21
3.3. Сленг	25
3.4. Запозичення	28
ВИСНОВКИ	33
要約	35
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	37
ДОДАТКИ.....	39

ВСТУП

Японська мова відома своєю складною граматиною, великим словниковим запасом і унікальною системою письма. Однак розмовна лексика, яка використовується в повсякденній розмові в Японії, є не менш важливою та відіграє вирішальну роль у розумінні та ефективному використанні мови. Розмовна лексика відноситься до неофіційних і нестандартних слів, фраз і виразів, які використовуються в повсякденному мовленні і часто не зустрічаються в словниках або офіційних письмових матеріалах.

Однією з ключових особливостей розмовної лексики японської мови є її постійна еволюція та адаптація до мінливих соціальних і культурних контекстів. Постійно з'являються нові слова та вирази, часто через такі популярні ЗМІ, як телебачення, музика та соціальні мережі. Цей динамічний характер розмовної лексики відображає мінливі тенденції та цінності японського суспільства та підкреслює важливість бути в курсі останніх лінгвістичних розробок.

Крім того, на розмовну лексику японської мови також сильно впливають такі соціальні фактори, як вік, стать і соціальний статус. Наприклад, деякі вирази можуть бути більш поширеними серед молодих поколінь, тоді як інші можуть бути специфічними для певних регіонів або соціальних груп. Розуміння цих нюансів має вирішальне значення для побудови взаєморозуміння та ефективного спілкування в різних соціальних контекстах.

Тобто, актуальність вивчення розмовної лексики японської мови є незаперечним: вивчення даної теми може допомогти покращити свої навички мовлення, які є важливими для ефективного спілкування. Японська мова значною мірою залежить від контексту, а розмовна японська часто містить невербальні сигнали, такі як інтонація та вираз обличчя.

Розмовна лексика дозволяє людям отримати глибше розуміння японської культури та суспільства. Мова є відображенням культури, і вивчення розмовної японської може посприяти розумінню цінностей, вірування та звичаїв японського народу. Розмовна японська часто містить слова та вирази, характерні для певних

субкультур або регіонів, і вивчення цих слів може дати уявлення про різноманітність і багатство японського суспільства.

Розмовна японська мова використовується в повсякденних розмовах, і можливість ефективно спілкуватися цією мовою є важливою для кожного, хто хоче будувати стосунки або орієнтуватися в соціальних ситуаціях в Японії.

Крім того, через розвиток соціальних медіа та Інтернету людям у всьому світі стало легше, ніж будь-коли, спілкуватися один з одним, а соціальні медіа-платформи, такі як Twitter і Instagram, створили нові канали для спілкування. Як наслідок, розуміння розмовної лексики японської мови стало більш актуальним у сучасному глобалізованому світі, де люди з різних культур і походження все частіше взаємодіють один з одним в Інтернеті.

Об'єктом дослідження є особливості та специфіка японської розмовної лексики. Предметом, своєю чергою, є особливі мовні групи в складі розмовної лексики — звуконаслідування, сленг, запозичення, діалект і т.п..

Метою цього дослідження є визначення особливостей розмовної лексики японської мови та її значення в сучасному суспільстві. Робота вивчатиме лінгвістичні характеристики розмовної лексики, включаючи використання сленгу, скорочень, запозичених слів і звуконаслідування, а також досліджуватиме їхні культурні та соціальні наслідки.

Дослідження матиме кілька завдань:

- аналіз основних характеристик розмовної лексики, таких як варіативність, динамічність та інші;
- вивчення процесів впливу історичних, культурних та соціальних факторів на формування та розвиток розмовної лексики в японській мові;
- дослідження культурного та соціального значення розмовної японської мови, включаючи її роль у формуванні ідентичності;
- виявлення та опис мовних особливостей розмовної лексики японської мови та вивчення їх використання в різних контекстах і соціальних умовах;
- проаналізувати, які слова та вирази є найбільш поширеними в розмовному мовленні, а також від яких груп населення вони походять;

- дослідити які слова та вирази використовуються для виявлення становища людини в соціальній ієрархії, та як це впливає на взаємодію між співрозмовниками;

- огляд процесів запозичення слів з інших мов, їх адаптації та використання у якості розмовної лексики японської мови;

- вивчення процесів утворення скорочень та їх використання в різних контекстах, таких як інформаційні повідомлення, телебачення та інші;

- оцінка сленгу, його походження та використання в різних соціальних групах та середовищах;

- опис різноманітних звукових ефектів, що використовуються у розмовній мові, таких як ономапопеї.

Робота складається зі вступу, трьох розділів, загального висновку, анотації японською мовою та додатку.

Дані будуть зібрані з низки джерел, включаючи письмові тексти, аудіозаписи та інтерв'ю з носіями японської мови. Інформація буде проаналізована за допомогою різних лінгвістичних інструментів, включаючи аналіз дискурсу, корпусну лінгвістику та соціолінгвістику.

Результати цієї роботи сприятимуть нашому розумінню розмовної лексики в японській мові та її значення в сучасному суспільстві. Це дозволить зрозуміти лінгвістичні, культурні та соціальні аспекти розмовної японської мови, а також визначити сфери майбутніх досліджень і мовної освіти. Дослідження також матиме практичні наслідки для тих, хто вивчає мову, вчителів і викладачів, які можуть використовувати результати для розробки більш ефективних стратегій навчання та матеріалів для вивчення розмовної японської мови.

РОЗДІЛ 1. Загальна характеристика розмовної лексики у лінгвістиці

1.1. Розмовна лексика як частина лексикології

Розмовна лексика (□語/ко:го/) включає слова, які, належачи до літературних, надають мовленню розмовного забарвлення і функціонують, як правило, в усному варіанті літературного мовлення.[3, с.71]

Розмовна лексика є важливим аспектом лінгвістичного вивчення, оскільки вона дає зрозуміти, як мова використовується в повсякденному житті, і може виявити моделі вживання, які можуть бути неочевидними в більш офіційних формах мови.

А отже, розмовна лексика являє собою важливим аспектом й у лексикології. Розмовна лексика становить третій стилістичний шар словникового складу будь-якої мови. Це слова, що мають знижене (порівняно з нейтральною лексикою) стилістичне забарвлення і використовуються в усних різновидах мови - невимушеній бесіді, побутовій розмові, тощо. А також використовується в неофіційних контекстах, таких як соціальні мережі та текстові повідомлення.

Розмовну лексику відносять до розмовно-побутового стилю літературної мови. Їй властива стилістична зниженість, обмеженість уживання за розмовно-побутовим мовленням і уживано в художніх творах як засіб характеристики героїв, у публіцистичному стилі для надання мовленню жвавості.[5, с. 239]

Використовуючись для широкого самовираження мовця, розмовна лексика має заряд емоційності, оціненості та експресивності. Емоційно-оцінні й експресивні забарвлення слова можуть змінюватися, зазнаючи впливу контексту й інтонації. Зіткнення об'єктивного та суб'єктивно-контекстуального забарвлення слова є в розмовному мовленні важливим засобом виразності.

Уживаючись у розмовному мовленні в нейтральній функції, розмовна лексика використовується й у мові публіцистики та художньої літератури як один із важливих її складників - в описах побутових ситуацій, у діалогах, монологів, оскільки вона охоплює широке коло понять повсякденного життя людини.

Однією з проблем вивчення розмовної лексики є те, що вона часто залежить від контексту. Розмовна лексика може значно відрізнятися залежно від соціального,

культурного та регіонального контексту, у якому вона використовується. Наприклад, розмовна лексика, якою користуються підлітки в Токіо, може сильно відрізнятися від лексики, яку використовують сільські фермери на Хоккайдо. У зв'язку з цим, лексикологам, при дослідженні розмовної лексики, необхідно враховувати соціальні, культурні та регіональні чинники, які впливають на вживання розмовної лексики.

Ще одна проблема вивчення розмовної лексики полягає в тому, що її може бути важко визначити та класифікувати. Багато слів і виразів, які вважаються розмовними, відсутні в стандартних словниках чи офіційних мовних посібниках. Натомість вони часто передаються через усну традицію та засвоюються через соціальну взаємодію. У результаті лексикологам доводиться покладатися на спостереження та аналіз використання мови в реальному світі, щоб ідентифікувати та вивчати розмовну лексику.

Незважаючи на ці проблеми, вивчення розмовної лексики є важливою частиною лексикології. Він дає цінну інформацію про те, як мова використовується в повсякденному житті, і може допомогти пояснити, чому певні слова та вирази з часом стають популярними або виходять з ужитку.

1.2. Роль та значення розмовної лексики в японській мові

Насамперед, слід визначити поняття «розмовна лексика» стосовно японської мови. У загальному вигляді розмовна лексика розуміється нами як різновид, чи підсистема, сучасної японської мови, яка обслуговує повсякденне неофіційне спілкування. Традиції учених, дозволяють розглядати цю лексичну складову у використанні розмовного функціонального стилю у складі стилістичної системи японської мови. Під функціональним стилем мається на увазі різновид національної мови, що вживається з певною сферою суспільно-мовної практики та/або у певних комунікативних ситуаціях і наділена у зв'язку з цим мовними та іншими особливостями.[6, с. 27]

Так, типовими рисами японської розмовної лексики, що відрізняють її від письмової, є наступні: менш строга організація і впорядкованість мови;

обмеженість вживання важких для слухового сприйняття лексичних одиниць та граматичних форм; використання специфічних засобів оформлення мови – форм ввічливості; наявність особливих усних мовних одиниць.[22, с.308-309] Японська усна мова характеризується використанням більшою частиною власне японської лексики, збагаченої фразеологічними висловами. Дієслівні форми часто скорочуються: 書いている до 書いてる, 読んでおく до 読んどく, 言ってしまう до 言っちゃう, では до じゃ, なければ до なけりゃ та ін.

Хоча японські дослідники 山本雅子 та 大西五郎 (Ямамото Масако та О:ніші Горо) стверджують, що поділення лексики на розмовний та письмовий шари у японському мовознавстві хоч і було досліджено у достатній мірі, у освітній практиці достатнього застосування не знайшло. Причиною цього вони зазначають розмитість термінів 話し言葉 та 書き言葉. [20, с. 3]

Та прийнято вважати, що розмовна лексика, як частина лексикології, займає в японській мові особливе місце. У порівнянні з книжковою, розмовна лексика менш жорстко обмежена рамками літературної мови, тісно пов'язана із позанормативним просторіччям та діалектами. З урахуванням цього вчені виділяють такі різновиди, або варіанти, як літературно-нормативна, загальнонародна і просторічно-діалектна розмовна лексика.

Літературний варіант в цілому спирається на норми стандартної літературної лексики (що склалася і продовжує розвиватися на основі токійського діалекту). Спостереження показують, що цей варіант використовується головним чином на у сферах особистої та суспільно-масової комунікації, в усному повсякденному спілкуванні його роль дещо обмежена. Типова сфера поширення усно-літературного типу розмовної лексики - публічне спілкування, яке не носить суворо офіційного характеру: ділові бесіди, мова учасників радіо- і телепередач та ін. Це пов'язано з тим, що літературні норми в усному мовленні поширюються в основному на публічно-офіційну сферу, тоді як повсякденне мовлення залишається, по суті, не кодифікованим. На подібне положення вказують багато

японських мовознавців.[19, с.16] Наочний приклад цього - характерне для усного мовлення явище фонетико-граматичної компресії. Так, частина скорочених форм усного повсякденного мовлення (じゃ、んです та ін.) є загальноприйнятими і нормативними, тоді як більшість компресивів кваліфікуються зазвичай як просторічні чи діалектні. У світлі цього показовою є думка деяких закордонних лінгвістів про фактичну відсутність розмовного стилю мови в рамках літературної мови та появу її лише в загальнонародній мові.[14, с.160] Загальнонародний варіант розмовної лексики відрізняється від літературної відсутністю чіткої настанови. Він широко вживається в повсякденному, неофіційному спілкуванні. Його використання характерно насамперед для усного спілкування, але спостерігається й у письмовій мові (так, різні діалектні явища зустрічаються у приватних листуваннях, й у публічній промові - наприклад, у рекламі тощо.).

Характеризуючи мовну поведінку японців вчені відзначають таке: чим формальніша, офіційніша ситуація спілкування, тим сильніша тенденція до дотримання літературної норми. Основна відмінність цих варіантів розмовної лексики полягає переважно у використанні різних дієслівних форм.[11, с.12]

У міру зниження ступеня офіційності та переходу до невимушеного спілкування посилюється діалектна забарвленість мови. На думку більшості японських лінгвістів, основній масі японців, як носіям у тій чи іншій мірі діалектів, властива диглосія: залежно від ступеня офіційності/неофіційності ситуації та з урахуванням співрозмовника вони обирають між літературною (або близькою до нього загальнонародною) мовою та діалектом.[18, с.88]

РОЗДІЛ 2. Передумови формування та розвитку японської розмовної лексики

2.1. Еволюція та адаптація до соціальних та культурних контекстів

Еволюція та адаптація японської розмовної лексики є складним і постійним процесом, який формується під впливом різноманітних історичних, соціальних і культурних факторів.

Одним з важливих факторів є довга історія культурного обміну Японії з іншими країнами, що призвело до прийняття запозичених слів із багатьох мов, зокрема китайської, англійської та португальської. Ці запозичені слова були адаптовані відповідно до японської фонології та граматики, і вони часто набувають нових значень або конотацій у процесі асиміляції в мові.

Іншим важливим фактором є вплив соціальних і культурних тенденцій на використання мови. Наприклад, у період Мейдзі (1868-1912) існував рух за модернізацію та вестернізацію японського суспільства, що призвело до прийняття багатьох нових західних концепцій і технологій. Це, у свою чергу, призвело до створення нових японських слів і виразів для опису цих понять. Одним із ключових шляхів розвитку японської мови в цей період було запозичення слів з англійської, французької та інших західних мов.

У результаті цього руху в японській мові було створено багато нових слів і виразів для опису цих нових понять. Наприклад, слово デモクラシー/демокурасі:/ (демократія) було придумано для опису нової політичної системи, яка запроваджувалася, тоді як слово 新聞/шінбун/ (газета) було прийнято для опису нового засобу масової комунікації, який ставав популярним.

У той же час були також спроби «очистити» японську мову та видалити елементи, які вважалися нечистими або застарілими. Це призвело до створення нових слів і виразів, які базувалися на японському корені та призначені для заміни запозичених слів з іноземних мов. Наприклад, слово 役者/якушія/ (актор) було введено замість запозиченого слова 劇壇/гекідан/, яке вважалося занадто вестернізованим.

До реставрації Мейдзі кланам було практично неможливо спілкуватися один з одним, тому діалектам було легко розвиватися самостійно та ставати більш чіткими. Тому одразу після Реставрації Мейдзі люди не розуміли мови один одного під час допитів злочинців, тощо. Наприклад, ви могли просто запитати в злочинця: «Як вас звать?» але вірогідність, що він або вона зрозуміє вас неправильно і просто скрутить вам шию — дуже велика. Таким чином, загальною мовою набула писемність.

Після цього, як і очікувалося, якщо літературна мова є спільною мовою, може виникнути розбіжність і справжнє значення може не передаватися. Тому уряд також намагався визначити «стандартну мову», щоб замінити літературну мову. Ймовірно, було природно, що стандартна мова повинна була базуватися на токійському діалекті, який був центром економіки, культури та політики того часу, й була прийнята 「山の手言葉」(яманоте но котоба/ (мова яманоте), яка мала трохи благородний образ. Зараз стандартну мову називають «загальнонародною мовою» через врахування діалектів, але в лінгвістиці її іноді називають «стандартною мовою».

Це початок так званого узгодження між словами і реченнями. Проте до однаковості ще далеко. Через це слова, які слід читати як よう/йо/, пишуться як やう /яу/ з огляду на традицію та історію мови.

В останні роки широке використання технологій і соціальних мереж також мало значний вплив на еволюцію японської розмовної лексики. Використання аббревіатур і сленгу в онлайн-комунікації призвело до створення багатьох нових слів і виразів, характерних для цих контекстів.

Крім того, використання мови часто тісно пов'язане з соціальною ідентичністю та груповою приналежністю в Японії, і різні групи можуть розвивати власний унікальний словниковий запас і сленг. Наприклад, молодіжна культура в Японії має свій власний словниковий запас і сленг, які можуть бути незнайомі старшим поколінням.

Примітне явище останнього часу - використання розмовного стилю, що росте, в письмовій повсякденно-побутовій мові, головним чином у сфері приватного листування. Це особливо характерно для неформальної мови молоді, насамперед листів та записок до друзів та знайомих.[17, с.54-55] Головною перевагою листів в розмовній манері самі користувачі називають як можливість «писати так, як говорити з друзями», тобто невимушено та спонтанно, заощаджуючи інтелектуальні зусилля.

Поява цього стилю носить стихійний характер і, безсумнівно, відбиває зросло розкутість і емоційність загальної поведінки молоді. У суто графічному плані цей стиль, мабуть, зазнає впливу мови коміксів, що займають істотну частку в структурі молодіжного читання (хоча і сам, можливо, впливає на останній). На це вказує зокрема використання типових для коміксів орфографічних прийомів: посилення сенсу або експресивне виділення ділянки тексту шляхом запису катаканною, специфічна манера передачі довготи голосних та ін.(Додаток А) Інша важлива причина - революційні зміни, що відбулися останніми роками у сфері письмової кореспонденції: широке поширення у побуті комп'ютерного зв'язку, що робить письмове спілкування живим і безпосереднім та надає йому форму діалогу в масштабі реального часу. На жаль, такий жанр письмово-розмовного мовлення японців, як неформальний комп'ютерний діалог, або так званий чат, малодоступний для вивчення через свою приватність та ефемерність. Однак, за непрямыми даними, у стилістичному відношенні він близький до приватного листування.

Загалом, еволюція та адаптація японської розмовної лексики до соціального та культурного контексту є динамічним і безперервним процесом, який відображає складну та постійно мінливу природу японського суспільства та культури.

2.2. Зв'язок зі соціальними факторами

Зв'язок між розмовною лексикою японської мови та соціальними факторами є багатогранним. Використання певних слів і виразів може багато розповісти про соціальне походження, ідентичність і культурну орієнтацію мовця.

Одним із ключових соціальних факторів, який формує словниковий запас японської мови, є вік. Різні покоління носіїв японської мови часто використовують різну лексику та вирази, які відображають їхній унікальний досвід і культурний вплив. Наприклад, старші носії японської мови можуть використовувати більш офіційну або традиційну мову, тоді як молодші носії можуть використовувати більш неформальні або сленгові терміни. Це відображає ширші відмінності поколінь у ставленні до мови та культури.

Аналіз показує, що в текстах молодіжної приватної кореспонденції фактично відтворюється усно-розмовна, у т.ч. фамільярна мова з її типовими особливостями: синтагматичність і незавершеність фрази, еліпсис, самоперебивання, емоційний стиль вимови (в тій мірі, якою він відбивається на), активність розмовної лексики, експресивних частинок та ін.

Виявляється велика кількість різноманітних колоквіалізмів(виразів, що зустрічаються виключно в розмовній мові): частки і вигуки усно-розмовної мови (*ね/не/, さ/са/, なんか/нанка/, なんて /нанте/* і т.д.); фоно-і морфологічні скорочування (*知ってる/шіттеру/, よんじやった/йонджятта/* і т.д.); яскраво розмовна лексика та фразеологія (*あなた/анта/, この間/конаіда/, 何で/нанде/, 腹減った/хара хетта/* і т.д.); еліпсис (опущення граматичних формантів): (*お腹痛い/онака ітай/*); структури (*雑誌とかも読んじゃったし/дзацці тока мо йонджятташі/*).

Розмовна лексика старших носіїв японської мови часто відображає традиційне та формальне використання мови, яке було більш поширеним у Японії до модернізації країни наприкінці 19-го та початку 20-го століть.

Однією з найпомітніших особливостей словникового запасу літніх носіїв японської мови є використання почесної мови, яка є набором мовних виразів, які використовуються для виявлення поваги до інших. Почесна мова особливо важлива в японській культурі, де високо цінуються соціальна ієрархія та повага до старших і авторитетів.

До того ж носії старшого віку, як правило, використовують складніші структури речень і більше літературного словника, що відображає їх освіту та культурне походження. Вони також схильні використовувати більш архаїчну лексику та вирази, які вийшли з ужитку в сучасній японській мові, що відображає їхній зв'язок із традиційною японською культурою.

Літні носії японської мови мають тенденцію використовувати більш традиційні вітання та вирази ввічливості, такі як *お疲れさまでした* /отсукаре сама дешіта/ («дякую за вашу роботу») та *よろしくお願いします* /йорошіку онегаіцімасу/ («будь ласка, будь ласкавий до мене»). Ці вирази відображають традиційні цінності ввічливості та поваги, які глибоко вкорінені в японській культурі.

Іншим важливим соціальним фактором є стать. Вживання розмовної японської мови часто можна розділити за гендерною ознакою, коли чоловіки та жінки використовують різну лексику та вирази в різних контекстах. Наприклад, жінки можуть використовувати більш ввічливу або шанобливу мову в офіційних ситуаціях, тоді як чоловіки можуть використовувати більш напористу або агресивну мову в контексті змагання. Ці відмінності відображають ширші соціальні очікування та гендерні ролі в японському суспільстві.

Одним із найбільш помітних способів використання японської мови за статтю є словниковий запас. У японській мові є ряд слів, які вважаються чоловічими або жіночими, і використання цих слів може вказувати на гендерну ідентичність людини або її прихильність до традиційних гендерних ролей. Наприклад, слово «я» можна виразити як *私*/ваташі/ або *僕*/боку/, причому перше є більш гендерно нейтральним, а друге — більш чоловічим. Подібним чином слово на «ти» можна виразити як *あなた*/аната/ або *おまえ*/омае/, причому перше є більш ввічливим, а друге — більш неформальним і чоловічим. Є також слова, які вважаються жіночими, наприклад *お茶会* /очякай/ (чаювання) і *秘密* /хіміцу/ (таємниця).

Регіональна ідентичність є неменш важливим ключовим фактором, який формує японську розмовну лексику. Різні регіони Японії мають свої власні діалекти та сленг, які відображають унікальну історію, культуру та географію кожного регіону. Носії з різних регіонів можуть використовувати різні слова чи вирази, щоб описати ту саму концепцію, і можуть мати різне ставлення до мови та спілкування. Наприклад, діалект Кансай, яким розмовляють в районі Осаки, відомий тим, що вживає *ほんま*/хонма/ в значенні «справді», тоді як стандартний токійський діалект частіше використовує *ほんとう*/хонто/. До того ж, як і будь-яка інша мова, японська має власні сленгові слова та фрази, унікальні для певних регіонів. Це можуть бути слова, що позначають звичайні предмети чи дії, а також вирази, які використовуються для вираження емоцій чи почуттів. Фізичні характеристики регіону також можуть впливати на розмовну лексику, яка використовується в цьому регіоні. Наприклад, у прибережних районах люди можуть використовувати слова, пов'язані з риболовлюю та океаном, тоді як у гірських регіонах люди можуть використовувати слова, пов'язані з походами та активним відпочинком на природі.

Слід також згадати й про соціальний клас як важливий фактор у використанні японської розмовної лексики. В Японії існує цілий ряд соціальних факторів, які можуть впливати на використання розмовної лексики, включаючи рівень освіти, рівень доходу, професію та регіон походження. Наприклад, носії із заможніших або освіченіших верств населення можуть використовувати більш складний або офіційний стиль як розмовну лексику, тоді як носії з сімей робітничого класу можуть використовувати більш неформальну. За допомогою певних слів і виразів можна виявити соціальний статус, рівень освіти та культурну орієнтацію мовця.

Одним із способів впливу соціального класу на використання розмовної лексики є використання діалектів і сленгу. Наприклад, носії з сільської місцевості можуть використовувати більш локалізований діалект, тоді як носії з міських районів можуть використовувати більш космополітичну та стандартизовану мову.

Ще один спосіб, за допомогою якого соціальний клас може впливати на використання розмовної лексики, — це використання жаргону та технічної

лексики. Певні професії та галузі мають власний спеціалізований словниковий запас і вирази, які є специфічними для їх галузі. Спікери з вищих професій чи галузей, швидше за все, будуть використовувати технічну лексику у своєму повсякденному мовленні, що відображає їхні спеціальні знання та досвід. Носії з робочого класу можуть частіше використовувати неофіційні або сленгові терміни у своїй повсякденній мові, що відображає їхню культурну та мовну ідентичність.

Загалом використання розмовної лексики в японській мові може бути сильним чинником соціального класу, що відображає культурне та економічне походження різних груп носіїв. Розуміючи унікальний словниковий запас і вирази, що використовуються різними соціальними групами, ми можемо отримати уявлення про різноманітний мовний і культурний ландшафт Японії.

Використання японської лексики також може бути сформовано ширшими культурними факторами, такими як вплив ЗМІ та технологій на використання мови. Широке використання соціальних медіа, наприклад, призвело до створення нового сленгу та аббревіатур, характерних для онлайн-спілкування.

Загалом зв'язок між розмовною лексикою японської мови та соціальними факторами є складним і динамічним, що відображає різноманітні соціальні, культурні та історичні впливи, які формують використання японської мови.

РОЗДІЛ 3. Прояв особливих рис японської мови як розмовної лексики

3.1. Звуконаслідування

Звуконаслідувальні або ономатопоетичні одиниці в японській мові - це своєрідний стародавній розряд лексики, що не є самостійною частиною мови, так як з погляду граматики вони не є єдиною граматичною категорією, а входять у різні частини мови (іменник, прикметник, дієслово, прислівник). У зв'язку з тим, що ці одиниці не мають морфологічних показників, свої граматичні властивості вони реалізують у синтаксичних зв'язках. Звуконаслідувальні слова можуть виступати в реченні як підмет, присудок, означення та додаток і виконувати функції різних обставин. Це є граматичний аспект ономатопоетичних слів.

Використання звуконаслідувальної лексики в мовленні характеризується рисами неформальності (у разі підвищення формальності висловлювання частота використання звуконаслідувань знижується), а отже звуконаслідувальна лексика є невід'ємним елементом повсякденного спілкування. Однією з головних переваг використання звуконаслідувальної лексики у японській мові є їх експресивність. Завдяки семантичній варіативності звуконаслідування мовець може передавати особливий колорит, відтінок сенсу, уточнювати спосіб здійснення дії і вони додають насиченості та глибини щоденній розмові. Наприклад, замість того, щоб просто сказати «іде дощ», носій японської мови може використовувати звуконаслідувальну одиницю *ざあざあ* /за:за:/ щоб описати звук сильного дощу.

Часто для позначення одного й того явища звуконаслідування є кілька найменувань. Найчастіше використовувані їх: гіонго, гітайго, гісейго.

Гіонго (擬音語 – «слово, що наслідує поведінку, стан чи ситуацію») – аналог терміна «звуконаслідування» у його вузькому розумінні. Гіонго визначаються як слова, покликані позначати голоси чи звуки на неживі предмети і передавати їх у звуковій (на листі – у буквеній) формі. Зазвичай записуються катаканою.

Гіонго зазвичай служать для позначення різноманітних звуків, які так чи інакше виникають у навколишній дійсності (гул, дзвін і т.д.), а також для вираження специфічних звуків, вироблених людиною, тваринами та неживими

предметами. У японській лінгвістичній традиції поняття «гіонго» найчастіше співвідноситься з поняттям «ономатопея» або «звуконаслідування», а також з терміном «phonotíme», що дослівно означає «лексичне наслідування звуку».[13, с.78]

Як приклад вживання гіонго можна навести дане речення : 薬缶がストーブの上でチンチン鳴っています。/якан га сто:бу но уе де чінчін наттеімасу/ («На плиті свистить чайник»). Звуконаслідування チンチン(«свистіти») належить до класу гіонго , оскільки висловлює звук , вироблений неживим предметом.

Гітайго (擬態語- «слово, що наслідує поведінку, стан чи ситуацію») – аналог терміна «звукосимволізм». Відповідно, гітайго визначаються як слова, що образно або символічно описують стан, явища, зміни та ін.

Це є такі слова, які викликають ту чи іншу образну виставу у слухача, тому їх ще часто називають «образно-наслідувальними словами». Цей клас звукотворчої лексики може означати стан неживих предметів, фізичний та емоційний стан людини та інших живих істот.

Як приклад вживання гітайго можна навести наступне речення:注文はなかなか出なかったら、いらいらしました。/чю:мон ва наканака денакаттара, іраіра щімашіта/ («Через те , що все ніяк не видавалося зробити замовлення , я роздратувався») . Вираз いらいらする ("дратуватися") буде відноситися до класу гітайго , оскільки воно описує незвуковий емоційний стан людини.

Гісейго (擬声語 – «слово, що наслідує голос») – вужчий термін, ніж гіонго, використовуваний, зазвичай, передачі голосів птахів, тварин, людини. Часто перекладається як «наслідувальне слово». У роботах деяких дослідників термін гісейго співвідноситься з терміном «psychomimes» і номінує «лексичне наслідування голосу» [13, с.80]. Прикладом вживання гісейго буде служити дане

речення: 「ワンワン！」とその黒い犬はほえた。/ванван! то соно куроі іну ва хоета/
 («Чорна собака загавкала: «Гав-гав!»). У цьому разі слово ワンワン («гав-гав») можна зарахувати до класу гісейго, оскільки це вираження голосу тварини (гавкіт собаки).

Враховуючи розглянуті вище типи одиниць звуконаслідування, можна вважати, що ономапопеї являють собою невід’ємну частину розмовної лексики, оскільки вона часто використовується в повсякденній розмові, особливо в неофіційній обстановці. Гітайго так гіонго особливо поширені в розмовній мові, оскільки їх часто використовують для опису повсякденних звуків і фізичних відчуттів, які люди відчувають у повсякденному житті. Наприклад, в японській мові люди використовують звуконаслідувальну одиницю ガチャガチャ /гача гача/ щоб описати звук чогось, що брязкає. Цей тип мови використовується в повсякденних ситуаціях і майже не зустрічається в офіційній письмовій формі. Крім того, як згадувалося раніше, звуконаслідувальні одиниці часто використовуються для передачі емоцій, почуттів і фізичних відчуттів, які важко висловити за допомогою звичайної лексики. Наприклад, в японській мові люди використовують звуконаслідувальну одиницю しくしく/шіку шіку/, щоб описати відчуття болю чи дискомфорту. Цей тип мови особливо корисний у повсякденній розмові, коли люди хочуть висловлюватися чітко та яскраво.

Таким чином ми можемо виділити кілька причин, чому одиниці звуконаслідування лексики виступають важливою частиною розмовної лексики.

- Звуконаслідуванні одиниці є більш описовими, ніж звичайна лексика та їх аналоги. Наприклад, слово ぐるぐる /гуру-гуру/ в японській мові використовується для опису чогось, що обертається навколо. Слово まわる/мавару/, яке є звичайним дієсловом для «обертатися», і не передає такого ж відчуття руху та інтенсивності, як ぐるぐる.

- Звуконаслідуванні одиниці мають можливість більш вдало передати емоцію та тон. Наприклад, слово ワクワク /ваку ваку/ в японській мові використовується для вираження почуття приємної схвильованості і воно має інший емоційний тон, ніж звичайна фраза 感動する /кандо: суру/, що означає «бути зворушеним, схвильованим».

- Звуконаслідуванні одиниці також можна використовувати для вираження фізичних відчуттів. Наприклад, слово ひりひり/хірі хірі/ в японській мові використовується для опису відчуття пекучого болю, такого як сонячний опік або висип. Це слово передає фізичне відчуття ефективніше, ніж звичайне слово для позначення пекучого болю 焼ける/якеру/.

- Звуконаслідуванні одиниці часто запам'ятовуються легше, ніж звичайна лексика, оскільки вони більш яскраві. Це робить їх особливо корисними в повсякденній розмові, коли вам потрібно швидко згадати слово.

3.2. Скорочення

Скорочення та аббревіатури в японській мові є помітною рисою розмовної лексики, яка служить засобом спрощення та прискорення спілкування в неформальному середовищі. Ці аббревіатури особливо поширені в цифровому спілкуванні, наприклад у текстових повідомленнях і публікаціях у соціальних мережах, де цінується стислість.

Першу можливу класифікацію японських аббревіатур пропонуємо проводити за критерієм функціонування таких скорочених лексичних одиниць у мові. Дослідники відзначають, що лексичні скорочення у японській мові характерні насамперед розмовній мові, наприклад 連ドラ/рендора/ (від 連続ドラマ/рендзоку драма/) «телесеріал», コンパ/компа/ (від コンパニオン/компаніон/) компанія, проте вказує, що деякі лексичні скорочення, утворені в розмовному усному мовленні,

згодом перейшли до сфери вживання літературної мови, наприклад, パソコン /пасокон/ (パーソナルコンピューター/па:сонару компю:та/) персональний комп'ютер.[7, с.85-86] Часто вживані скорочення в японській мові включають «w» для 笑う /вару/, що означає «сміятися», k для けど /кедо/, що означає «але», і ne для ね /не/, частки в кінці речення, яка використовується для пошуку згоди чи підтвердження. Інші приклади включають yo для よ /йо/, частки в кінці речення, яка використовується для наголосу або надання нової інформації, і te для て /те/, розмовної форми частки という /то йу/, що означає «званий» або «названий».

Отже, на основі функціонального критерію виділяємо скорочення, притаманні розмовному мовленню (нерідко спонтанні, не закріплені у мовній нормі). Хоча ці аббревіатури широко використовуються в неформальному середовищі, вони можуть не підходити для офіційного чи професійного спілкування. Вживаючи розмовну мову та скорочення японською мовою, важливо пам'ятати про контекст і аудиторію.

Однією з причин поширеності скорочень в японській мові є складна система письма цієї мови, яка включає кілька шрифтів і тисячі символів. На відміну від письмової японської, розмовна японська є відносно простою та зрозумілою. Таким чином, аббревіатури використовуються для подолання розриву між письмовою та усною мовою, що дозволяє більш ефективно спілкуватися в неформальному середовищі.

Найчастіше в промові можна почути недомовленість, ніби співрозмовник чекає, що його слова хочуть продовжити. (ДодатокБ) І іноді це буває справді так, це як би показує “залученість” людини до розмови. Також, як згадувалося раніше, японські фрази найчастіше довгі, тому скорочення цілих фраз, у яких зберігається і недомовленість, й те водночас сенс зрозумілий, є майже частиною розмовної культури. Як доказ цього факту - одна з секцій аудіювання на профільному тесті зі

знання японської мови, 日本語能力試験 /ніхонго но:рьоку щікен/ присвячена коротким відповідям. Тест, коли іноземцям, здається, які 1-2 відповіді підійшли б з наведених трьох. Але ось японцеві, і будь-якій людині, знаомій з японською культурою мови, по одній тільки інтонації може бути ясно, що співрозмовник має на увазі, і яку коротку відповідь варто дати. Візьмемо приклад-діалог з японської мови:

–おかげさまで、試験も。。。。

/окаге сама де, щікен мо.../

–受かりましたか？

/укарімашітака?/

-Завдяки Вам, я свій іспит...

-Склали, так?

На способи абрєвіації безпосередньо впливає й система мови, відповідно абрєвіація у японській мові має свою специфіку: вона полягає в утворенні нових слів шляхом скорочення слів чи словосполучень.[8, с.35] У результаті абрєвіації складна за будовою одиниця перетворюється на складноскорочену, яка складається з частин вихідної одиниці, а за значенням та обсягом інформації рівноцінна до неї.

Відзначається також дуже характерне для неформального мовлення використання ряду лексичних скорочень і емоційно-експресивних частинок. Пропонується виділити 4 основні типи редукції іменних компонентів з етимологічної основи:

- 1) коренева редукція слів-канго;
- 2) коренева редукція канго та гайрайго;
- 3) коренева редукція ваго та гайрайго;
- 4) редукція одного слова чи поєднання кількох (зазвичай 2-х) слів-гайрайго.

В результаті спостерігалася наступна закономірність: для утворення іменних скорочень у ході редукції використовується одна або дві (переважно) кореневі морфеми слів, що становлять словосполучення; найчастіше скорочуються заключні частини цих слів. При цьому з'ясувалося, що найчастіше скорочення піддаються канго і гайрайго, тоді як слова споконвічно японські (ваго) рідко піддаються редукції.

У Японії також активно вживають і створюють складноскорочені слова з перших літер записаних латиницею словосполучень, зазвичай англійських, рідше - японських; звучання таких аббревіатур складається з прийнятих у Японії назв латинських літер.[9, с.141] Наприклад: OK /о:ке/ окей; OL/о:еру/ офісна працівниця (букв. офіс-леді); BF /бі:ефу/ бойфренд; NG /енуджі:/ невдалий запис на радіо чи телебаченні (від англ, по good); NHK /ену ечі ке:) Японська телерадіокомпанія (від 日本放送協会 /ніхонхо:со: кьо:кай/).[9] Усі такі аббревіатури в усному мовленні вимовляють відповідно до вимови літер англійської мови, однак в японській фонетичній адаптації. Нерідко трапляються і гібридні слова, частина яких записана латиницею, а частина - каною, наприклад, і フォン/айфон/ (від англ. iPhone). Екзотизми, на відміну від аббревіатур, є іноземними словами у повному, а не скороченому варіанті: Jazz 〇 «Master`s Session» джазовий «сейшн від маестро» (з газетної статті).

А отже, скорочення в японській мові є помітною рисою розмовної лексики, яка служить засобом спрощення та прискорення спілкування в неформальному середовищі. Ці аббревіатури дозволяють ефективніше спілкуватися в цифровому спілкуванні та подолати розрив між письмовою та розмовною мовою японської мови. Однак їх використання слід ретельно розглядати залежно від контексту та аудиторії.

3.3 Сленг

Японські сленгові одиниці, які також називають 俗語/зокуго/, — це спосіб розмови, який виражається в більш невимушеному способі, що використовується в Японії. Хоча люди, швидше за все, при першій зустрічі звертаються у ввічливому тоні, але повсякденна розмова між людьми все одно відбувається більш невимушено, використовуючи *ためご* /тамего/ (невимушена форма) і 俗語/зокуго/.

Сленг у японській мові є динамічною рисою мови, що постійно знаходиться у стані розвитку. Характеризується використанням нетрадиційної розмовної лексики та граматики, а також запозичень з інших мов, зокрема англійської. Сленг часто використовується для створення відчуття приналежності між групами людей, які мають спільні інтереси, досвід або ідентичність. Він також може служити засобом вираження індивідуальності та творчості. Поширені приклади японського сленгу включають такі слова, як *キモい* /кімої/, що означає «огидний» або «страшний»; *マジで* /маджі де/, що означає «серйозно», і *ヤバい* /ябай/, що має незліченну кількість значень, та все ж одним з основних перекладів можна вважати «приголомшливий». Сленг також можна виразити за допомогою творчого використання мови, наприклад, за допомогою каламбуру чи гри слів.

Сленг у японській мові особливо поширений серед молоді, яка використовує його для встановлення соціальної ідентичності та висловлення бунту проти основної культури. Однак його використання не обмежується лише молодіжною культурою, адже сленг також використовується в різних субкультурах, таких як музика, мода та ігри. До того ж, мова розвивається та адаптується, і деякі сленгові терміни з роками починають ставати стандартними словами. Кожне покоління має свою жаргонну лексику, що відображає життя людей до цього часу

Одним із поширених джерел японського сленгу є численні регіональні діалекти країни. Японія має різноманітні діалекти, і кожен регіон має свою унікальну лексику та граматику. Деякі з цих регіональних слів і фраз стали широко використовуватися в національному сленгу, як наприклад *ちよつと待って* /чьотто

матте/, що означає «зачекайте хвилинку», і зазвичай використовується в регіоні Кансай в Японії.

Іншим джерелом японського сленгу є субкультури, наприклад культура отаку. Отаку — це термін, який використовується для опису людей, що захоплюються аніме, мангою та відеоіграми. Ця субкультура має власні сленгові слова та фрази, які зазвичай використовуються серед її членів, наприклад 萌え /моє/, що відноситься до типу милої, невинної привабливості, яку часто можна побачити в персонажах аніме.

Популярні ЗМІ, такі як телешоу та фільми, також відіграють певну роль у розвитку японського сленгу. Деякі сленгові слова популяризуються через ЗМІ, і вони швидко стають частиною національної розмовної лексики. Наприклад, фраза うますぎる /умасугіру/ була популяризована в телевізійній рекламі в 1990-х роках і досі використовується для опису чогось надзвичайно смачного.

Сленг можна поділити на категорії за якими можна визначити, де кожен із них більш застосовний:

- Привітання та відповіді

Існують сленгові аналоги для стандартних японських привітань, такі як 押忍 /оссу/ є одним із привітань у 武道 /будоу/ «бойових мистецтв», а також うっす /уссу/, що походить від 押忍 /оссу/. あざっす /азассу/ — це розмовна скорочена форма доありがとう /арігатоу/ («дякую»), а ちっす /чіссу/ — こんにちは /коннічіва/ («привіт, добрий день»). Такі однослівні привітання звучать трохи вульгарно та грубо, тому необхідно бути обережними використовуючи їх.

- Викрики та спортивний сленг

Жанр, що орієнтований на спорт, називається 入魂 /супокон/, і він часто підкреслює командний дух, старанність та досягнення. Значна частина спортивного сленгу поєднується з японськими та іноземними словами. Прикладом може

виступати вираз **ドンマイ**/донмай/ — не хвилюйся, не переймайся, що походить від англійського виразу «don`t mind».

- Сленг Янкі

Японське слово **ヤンキー** /янкі:/ означає не нью-йоркських янкі, а неповнолітніх злочинців. Раніше **ヤンキー** /янкі:/ був розмовним терміном для американців, хоча він змінив своє значення. У широкому розумінні це тепер включає **不良** /фурьо:/ («панків») та **暴走族** /бо:со:зоку/ («байкерські банди»). Незважаючи на те, що кількість Янкі зменшилася в останні роки, вони все ще відомі своїм унікальним стилем моди, поведінкою та споживчими тенденціями. Як приклад даного сленгу наведемо слово **まぶい** /мабуї/ — «милий», «красивий».

- Слова для вираження емоції «дуже»

Окрім загальновідомих слів японської мови **とても**/тотемо/ («дуже») і **すごい** /сугой/ («дуже») є також їх сленгові аналоги. Деякі слова спочатку були регіональними, але тепер вони широко відомі по всій Японії. До таких слів можна віднести **めっちゃ** /меччя/, **ごっつ** /готтсу/, **デラ** /дера/ та багато інших.

- Сленг певних субкультур

Японська культура і субкультура з певних причин стали великою несподіванкою для світу. Японія добре відома проведенням багатьох заходів **コスプレ** /косупуре/ («косплей») і концертів **アイドル** /айдору/ («японський айдол»). Наприклад: **リア充** /ріаджю:/ («товариські люди»), **塩対応** /шіо тайо:/ («неприятне, холодне і дистанційне ставлення»), **尊い** /то:тої/ («дорогоцінний, цінний») та ін.

Сленгові слова в японській мові іноді можуть викликати суперечки. Деякі люди розглядають їх як загрозу чистоті мови та культурній ідентичності, тоді як інші вважають їх необхідною частиною еволюції мови. Незважаючи на суперечки,

сленгові слова є важливою частиною японської розмовної лексики, і багато людей використовують їх у повсякденних розмовах.

3.4. Запозичення

Запозичені слова або 外来語 /гайрайго/, стали значною частиною японської мови і широко використовуються в повсякденній розмові. Ці одиниці були запозичені з різних мов, включаючи англійську, португальську, іспанську, голландську, французьку, німецьку та китайську.

Однією з причин поширеності гайрайго в Японії є довга історія контактів країни з іншими культурами. Японія була відносно ізольованою острівною державою протягом більшої частини своєї історії, але у неї також були періоди значної взаємодії з іншими країнами. Наприклад, у період Едо (1603-1868) Японія мала торгові відносини з Нідерландами та Португалією, і це призвело до введення багатьох запозичених слів із цих мов.

Останнім часом англійська мова стала домінуючим джерелом запозичень у японській мові. Багато в чому це пов'язано з впливом американської культури та глобалізацією англійської мови. Багато англійських слів було запозичено безпосередньо в японську мову, а інші були адаптовані відповідно до японської мовної системи.

Використання гайрайго в японській мові можна побачити в різних контекстах, включаючи рекламу, ЗМІ та щоденну розмову. Багато японських компаній використовують англійські слова та фрази у своїх рекламних кампаніях, а також запозичення можна побачити в японській музиці та фільмах. Крім того, багато молодих японців використовують гайрайго у своїй щоденній мові, і це вважається частиною сучасної та неофіційної розмовної лексики мови.

При запозиченні з інших мов слова в японському записуються катаканою. У зв'язку з фонетичними особливостями японської мови, того, що в японській основною фонетичною одиницею є не окремий звук, а склад, іноземні слова зазнають значних змін при транскрипції.

Запозичені слова змінюються відповідно до правил японської фонетики:

1) Будь-яке іноземне слово «японізується» виходячи з звучання, а не його написання.

2) При запозиченні слова, його «японізації» підбираються максимально співзвучні склади катакани. Якщо в іноземному слові кілька приголосних йдуть поспіль, то вони записуються тими складами, які починаються з цієї приголосною але в парі з голосною «у». Якщо цей приголосний твердий (т або д), то голосною буде «о», якщо ж приголосний м'який, то після нього стоятиме голосний звук «і».

3) Відсутні в японській мові звуки, при транскрибуванні, замінюються на інші. Наприклад, відсутній у японській мові звук «л» змінюється на «р». Таким чином, англійське слово lion буде звучати японською як ライオン /район/. Звук у поєднанні з голосною «а» передається складом «ва», а в інших випадках - складами ряду ба.

4) Голосні іноземного слова на яких падає наголос в японській мові стають довгими, наприклад: Information インフォメーション /инфоме:щон/ – «інформація» (при цьому дифтонг «ei» вимовляється як довге «е»)

5) Англійські буквосполучення er, ur, ar, or, а також дифтонги au, eu записуються як довгий склад. Наприклад: hamburger ハンバーガー /хамба:га:/ - гамбургер; party パーティー /па:ті:/ - вечірка. Через обмеження, що накладаються на звучання слова, в японській мові виникає безліч омонімів.

Наприклад слово コード /ко:до/ може мати декілька варіантів перекладу (значень): код — від англійського code, акорд — від англ. chord, шнур - від слова cord. Видно, що це слово в японській мові, має цілих три різні значення.

6) Довгота і стислість звуків грає у японській мові величезну роль, саме два різних за значенням слова може мати схожу вимову і різнитися лише по довжині звуків. Саме тому і при транскрибуванні запозичених слів довгота також відіграє велику роль.

7) Японські приголосні «с» і «дз». Вони відповідають не тільки звукам з різних мов, але і тим звукам, які пишуться поєднанням th в англійській і часто звучать як «т» і «д». Наприклад, リズム /різуму/ - «ритм» від англ. rhythm.

8) Склад フ/фу/ в японській мові зазвичай слугує для передачі звуку «ф» в запозичених словах, а також звуку «х», коли за ними слідує голосний «у».

9) «Японська англійська». Не менш цікавий і феномен так званої «японської англійської» - тобто створення нових слів і словосполучень із вже існуючого коріння або окремих слів іноземної (як правило, англійської) мови. Створення подібних лексичних одиниць створює деякі труднощі для розуміння слів, що виникли, особливо для іноземців. Прикладом таких слів може бути слово ホキ /бокi/ від англ. book keeping - "бухгалтерія". У Японії для таких слів існує певний термін васей-ейго, який буквально перекладається як «англійська, зроблена в Японії». Ще одним прикладом таких слів є слово バックミラー /баккуміра:/ - "дзеркало заднього виду", від англ. back mirror, хоча в англійській мові воно називається зовсім інакше rear-view mirror.

Розмірковуючи про частку гайрайго в японській мові, слід враховувати, що кількість запозичених слів залежить від жанру розмови. Є такі області, в яких гайрайго становлять більшу частину слів, що використовуються. За підрахунками різних дослідників гайрайго складають, 53% термінів менеджменту, 75% термінів маркетингу, 80% торгових термінів, 99% комп'ютерної термінології, 97% слів у назвах парфумерних та косметичних товарів. Також велика кількість запозичень використовується у темах, до яких належать спорт, туризм, сучасна музика, кулінарія, побутова техніка, мода.

Ще однією особливістю гайрайго є те, що продовжуючи конкурувати із канго, західні запозичення витісняють канго. Тут провідну роль грають два фактори: зрозумілість гайрайго на слух, і уявлення про гайрайго як про «елітну лексику».

Наприклад запозичені слова クーラー /ку:ра:/ «кондиціонер» та його синонім 工機

コソ /еакон/ від air condition витіснили канго 冷房/рейбо/. В оновленому слові «елітність» у гайрайго бачить молодь, віддаючи данину моді. Іноді слово канго зберігається в периферійному значенні: камеру зазвичай називають カメラ /камера/ від англ. camera, а слово 写真機/щяцінки/ пов'язують зі старомодним плівковим апаратом.

У японських газетах більшість статей, де гайрайго займають 4% усієї лексики або близькі до нуля. Зазвичай, це інформаційні та публіцистичні статті на внутрішньополітичні чи внутрішньо економічні теми, і навіть матеріали, присвячені традиційним японським областям культури, уривки з літературних творів. Більшу кількість гайрайго можна побачити у статтях на міжнародні теми, але в основі своїй це власні імена. На телебаченні крайній приклад передачі, практично позбавленої запозичень – це прогноз погоди, потім спектаклі і японські фільми.[18]

Головною проблематикою великої кількості запозичених слів у мові є те, що нерідко без контексту японці не можуть визначити значення запозичених слів. Доказом цього є дослідження, яке провела Танака Норіко. Вона запропонувала 130 ученицям середньої школи описати значення 31 слова, які поширені в журналах для дівчат. Слова підбиралися ті, з якими дівчата, напевно, стикалися. Слова アイテム /айтему/ (item) – «елемент», ハードボイルド/ха:добойрудо/ (hard-boiled) – «байдужий» змогло пояснити менше п'яти чоловік, найзрозуміліше слово コミュニケーション/комюніке:шьон/ (communication) – «комунікація» було зрозуміло 57 людям, тобто менше ніж половині. Слово ベーシック/бе:сікку/ (basic) сплутали з シック /сікку/ - "шикарний". Деякі дівчата зрозуміли カルチャー/каручя:/ (culture) «культура» як «інтерес».[21]

Багато японців, особливо старшого покоління, незадоволені засиллям «катаканної англійської» в японській мові. Це невдоволення, безумовно пов'язане з неприйняттям тією чи іншою мірою американської масової культури у Японії. Частково ці невдоволення виправдані, оскільки кількість запозиченої лексики у розмові не завжди має сенс.

У той час як деякі критикують використання гайрайго в японській мові як загрозу чистоті та культурній самобутності мови, інші вважають це природною та необхідною частиною еволюції мови.

ВИСНОВКИ

Під час вивчення японської мови перше явище, що кидається у вічі є різносторонність її розмовної лексики. За результатами аналізу текстів та медіа фалів з даної теми, можна визначити молодіжну мову як прошарок слів, що надають мовленню розмовного забарвлення і функціонують, як правило, в усному варіанті літературного мовлення.

До цього ж можна зробити наступні висновки.

Дослідження пролило світло на унікальні особливості розмовної японської лексики, включаючи сленгові вирази, неформальні моделі мовлення та регіональні варіації.

Було виявлено, що розмовна японська мова є динамічною та мовою, що постійно розвивається, сформованою різними факторами, такими як соціальні, культурні та історичні впливи. Використання розмовної мови є не тільки відображенням особистості та соціального статусу мовця, але також служить засобом спілкування та побудови соціальних відносин.

Актуальність цього дослідження полягає в тому, що мова є вирішальним аспектом культури, а розуміння нюансів розмовної мови має важливе значення для ефективного спілкування, міжкультурного взаєморозуміння та подальшого вивчення мови.

Були розглянуті роль та значення розмовної лексики японської мови у лінгвістиці. Одним із ключових висновків цього є те, що використання розмовної мови є не лише відображенням ідентичності та соціального статусу мовця, але й служить засобом спілкування та побудови соціальних стосунків. Наприклад, японська молодь часто використовує сленгові вирази, щоб створити почуття приналежності та відрізнити себе від старшого покоління.

Крім того, дослідження підкреслило важливість розуміння розмовної мови в різних контекстах. Наприклад, використання неформальних слів у діловому середовищі може сприйматися як неповага, тоді як у звичайних розмовах це очікувано та заохочується.

Розкрито фактори еволюції та адаптації нових розмовно-лексичних одиниць в японській мові. Еволюція та адаптація нових розмовно-лексичних одиниць у японській мові сприяє багатству та складності мови. Тому розуміння факторів їх еволюції та адаптації має важливе значення для ефективного спілкування та міжкультурного розуміння

Також було описано особливі риси японської мови як розмовної лексики і їх прояви у житті. Лексика японської мови відносно складна, з унікальною структурою слів, їх унікальністю утворення. Ця структура може ускладнити вивчення мови не носіями, якщо її не досліджувати.

В цілому, вивчення розмовної лексики набуває високу актуальність в умовах розширення міжнародних відношень. Мова є вирішальним аспектом культури, а розуміння нюансів розмовної мови має важливе значення для ефективного спілкування та міжкультурного взаєморозуміння.

Незнання розмовної лексики мови веде до різного роду мовного фарсу і помилок, до яких необхідно приділяти особливу увагу. Дана робота є намаганням дослідити тонкощі розмовної японської лексики та підкреслити її актуальність у повсякденному спілкуванні. Багато з перерахованих вище тем були частково вирішені, а другі були лише порушені. Слід зазначити, що окремі сторони даної проблематики можуть бути поштовхом для подальших досліджень в даній темі.

要約

口語は動的な現象であるから、現在の実際の状態を理解するために研究が必要である。従って、この論文の問題は日本の口語である。

日本語の口語は、書き言葉とは異なり、日常会話や非公式な文書で使われる言葉のことである。口語は、文法や語彙が書き言葉とは異なる場合があり、地域や世代によっても違いがある。

口語について研究するにたれ、先行研究としていくつかの主要な記事を参考にした。日本語話者の研究者で口語を研究したのは山本雅子、大西五郎などである。同時に、ウクライナの研究は、日本の口語の研究とその翻訳に関連する回心の研究が不足していると言える。また、インターネットから現代日本の口語を研究資料として使用している。

研究の結果としては、以下のものが挙げられている。

- 日本語の口語は、多くの場合、略語や省略形が使用され、言葉の語尾を変えることで敬語表現が緩和されることがある。また、方言や地域的な表現が含まれることもある。
- オノマトペは、日常会話においてしばしば使用されるため、口語語彙の重要な一部である。特に、擬態語や擬音語は、日常生活で人々が経験する音や身体感覚を表現するために頻繁に使用されるため、口語会話では特に一般的だ。
- 多くの若い日本人は、日常会話で外来語を使用しているため、それが言語の現代的で非公式な口語語彙の一部と考えられている。

- 社会文化のトレンドや日本と他の国々との長い文化交流の影響が、日本語の語彙の不安定性の主要な要因。

日本語の口語は、日本語学習において重要な要素の一つであり、実用的な日本語を学ぶためには、口語を学ぶことが不可欠。しかし、以上の特徴があるため、日本語の口語は、書き言葉よりも日本語を学ぶ外国人にとって理解するのが難しいことがある。一般的に口語の研究は日本人とのコミュニケーションを積極的に行うのに役立つ。また、テレビドラマや映画などの日本語の口語が使われるメディアを活用することも効果的。

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Комарницька Т.К., Комісаров К.Ю. Сучасна японська літературна мова. Теоретичний курс. Том 1 – Видавничий дім Дмитра Бураго – К.: 2012 – 318 с.
2. Оксенчук Я.В. Іншомовні запозичення як один із засобів поповнення та розвитку словникового складу японської мови // Магістерська робота/ Я.В. Оксенчук. - К.: 2012 – 91 с.
3. Пономарів 6.Д., Різун В.В., Шевченко Л.Ю. Сучасна українська мова: Підручник для студентів вищих навчальних закладів. - К., 2001 – 400 с.
4. Ставицька Л.О. Арго, жаргон, сленг: Соціальна диференціація української мови. - видавництво «Родовід», К., 2005 – 464 с.
5. Шкуратяна Н. Г., Шевчук С. В. Сучасна українська літературна мова: модульний курс: [навчальний посібник]. - К., Вища школа, 2007 – 822 с.
6. Головнин И. К. Введение в синтаксис современного японского языка. Издательство ЛКИ, М., 1979 – 376 с.
7. Кудряшова А.В. Лексические сокращения в японской разговорной речи // Япония. Язык и культура: Альманах. - М., 2002 – 91 с.
8. Лаврентьев Б.П. Японские аббревиатуры // Японский язык (сборник статей) [отв. ред. И. Ф. Вардуль]. - М., 1963 – 41 с.
9. Маевский Е.В. Графическая стилистика японского языка. – издательство Наука, М., 2006 – 173 с.
10. Пашковский Л. А. К изучению стилевой ситуации в Японии. // Вопросы японской филологии. Вып. 2. М., 1973 – 96 с.
11. Жукова И.В. Стилистика японского языка / И.В. Жукова. – 2-е изд., доп.- М.: Вост. лит., 2002 – 111 с.
12. Bjarke Frellesvig. A History of the Japanese Language / Bjarke Frellesvig. - Cambridge University Press, 2010 – 410 p.
13. Hamano S. Sound-symbolic system of Japanese. Tokyo: Kurosio Publishers, 1998 – 262 p.
14. Neustupny J. V. Communicating with the Japanese. Tokyo: Tuttle, 1987 – 220 p.

15. Camilla Rif. Japanese gender language: Perception of norm breaking speech styles, Lund University, Centre for Languages and Literature, 2018 – 79 p.
16. 石野博史。テレビニュースの言葉について。小学館 – 東京, 2005–274 頁
17. 下田昌宏。若者言葉とレトリック。黒潮出版– 東京,1995–207 頁
18. 宮島喜文。単語の文体的特徴。開拓社 – 東京,1977–197 頁
19. 水谷修、小野重雄。標準語教育。大修館書店–東京,1978–253 頁
20. 山本雅子、大西五郎。話し言葉と書き言葉の相互関係。黒潮社– 東京,2003–254 頁
21. 田中のり子。日本語の中カタカナ英語。研究社– 東京,1984–179 頁
22. 口佳紀、木村知子、小倉順子、金子淳子、野村拓也。日本語教育辞典。大修館書店– 東京,1990–1481 頁
23. <https://inyaz.bobrodobro.ru/15711>
24. [https://www.wiki-data-ua.nina.az/%D0%9F%D0%B5%D1%80%D1%96%D0%BE%D0%B4_%D0%9C%D0%B5%D0%B9%D0%B4%D0%B7%D1%96.html](https://www.wiki-data.ua.nina.az/%D0%9F%D0%B5%D1%80%D1%96%D0%BE%D0%B4_%D0%9C%D0%B5%D0%B9%D0%B4%D0%B7%D1%96.html)
25. <https://jp.quora.com/%E6%97%A5%E6%9C%AC%E8%AA%9E%E3%81%AE%E6%96%87%E8%AA%9E%E3%81%A8%E5%8F%A3%E8%AA%9E%E3%81%AB%E3%81%AF%E6%98%8E%E7%A2%BA%E3%81%AA%E5%8C%BA%E5%88%A5%E3%81%8C%E3%81%82%E3%82%8A%E3%81%BE%E3%81%99%E3%81%8B>
26. <https://oriental-world.org.ua/en/Archive/2016/2-3/17>
27. <https://90dayjapanese.com/japanese-slang/>

ДОДАТКИ

Додаток А

Додаток Б

